

STORTINGET

Representantforslag 152 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene André N. Skjelstad, Abid Raja, Alfred Jens Bjørlo og Ingvild Wetrhus Thorsvik

Dokument 8:152 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene André N. Skjelstad, Abid Raja, Alfred Jens Bjørlo og Ingvild Wetrhus Thorsvik om å hjelpe ukrainske flyktninger

Til Stortinget

Bakgrunn

Siden 24. februar har over 3 millioner mennesker flyktet fra Ukraina, og over 1,8 millioner av dem har flyktet til Polen. Det har kommet 2 274 søknader fra ukrainske statsborgere om asyl i Norge, men det kommer også flere på visum som ikke har søkt om asyl ennå. Utlendingsdirektoratet (UDI) anslo 15. mars at tallet kan øke til 30 000 i løpet av året. Dette må Norge og norske kommuner forberede seg på.

For å komme seg til Norge og krysse grensene på veien hit trenger ukrainske statsborgere biometrisk pass eller vanlig pass med visum. Visumsøknader behandles nå av Den norske ambassaden i Ankara i Tyrkia. Norge må ta høyde for at ikke alle som forlot Ukraina da krigen brøt ut, hadde alle slike dokumenter i orden.

Etter regjeringens vedtak fredag 11. mars får alle ukrainske statsborgere, personer innvilget beskyttelse i Ukraina og familiemedlemmer til disse, kollektiv beskyttelse i Norge. Det samme har EU gjort. Disse kan dokumentere identiteten sin med pass, nasjonalt ID-kort eller andre dokumenter. UDI har suspendert utreiseplikten for ukrainske borgere i Norge inntil videre.

Tsjekkia har bedt om at EU avlaster dem med flyktninger. Også Warszawa og Krakow har bedt om bistand

fra Europa. I stedet for å vente på at europeiske land skal be om hjelp, bør Norge tilby seg å hjelpe. Norge bør tilby seg å hente flyktninger, og samtidig forberede seg på transport av ukrainske statsborgere på flukt. Dette kan blant annet gjøres ved å inngå avtaler med flyselskaper og andre transporttjenester, slik at transport kan settes i verk umiddelbart når EU-land ber om bistand fra norske myndigheter for å avlaste flyktnings situasjonen.

Per 13. mars har Polen tatt imot seksti prosent av alle ukrainske flyktninger. Det utgjør 1,8 millioner mennesker. Tallet øker med titusener daglig. De fleste av flyktingene er kvinner og barn. Kapasiteten er sprengt i private hjem, i helsevesenet og i skolesystemet.

For å avlaste Ukrainas naboland på best mulig måte bør Norge prioritere å evakuere de flyktingene som medfører de største utfordringene for nabolandene. Dette er de sårbare – personer med funksjonsnedsettelse, barnehjemsbarn og alvorlig syke. Det er også familier med barn i skolealder, med tanke på trykket på skolesystemet i Polen. I tillegg bør Norge prioritere å hente skeive flyktninger, fordi de er en utsatt gruppe i flere av Ukrainas naboland.

Kommunene melder at de kan bosette om lag 22 000 flyktninger i 2022. De som får kollektiv beskyttelse, har rett på helsehjelp, arbeid, barnehageplass, skole innen fire uker og introduksjonsprogram. Man må bo på mottak for å ha rett til pengestøtte, gratis tolk, norskopplæring og annen hjelp på mottaket. Det vurderes nå om asylsøkere som bor i private hjem, kan motta stønad til livsopphold, slik folk som bor på mottak får.

Noen kommuner vet allerede at de ikke klarer å skaffe nok skoleplasser innen fristen, og har søkt om dispensasjon fra dette kravet. Forslagsstillerne foreslår at Stortinget ber regjeringen etablere en mottaksplan som også sikrer at barn og unge blir tatt godt imot ved an-

komst til Norge og raskt integrert i barnehager og skoler, i tråd med Utdanningsforbundets innspill.

Det må være et mål for norske myndigheter at ukrainske barn som kommer til Norge som følge av Russlands invasjon av Ukraina, får tilpasset opplæring som gjør at de mister minst mulig av det utdanningsløpet de går i. Samtidig er det viktig at ukrainske barn ikke bare settes rett inn i et norsk klasserom, da overgangen fra både ukrainsk undervisning og krigen til en norsk undervisningssituasjon kan bli for brå. Det må legges til rette for at ukrainske barn får et godt og tilpasset tilbud når de kommer til kommunene.

Det finnes et nettverk av ukrainere i Norge, blant annet organisert gjennom Norsk-Ukrainsk forening og Ellisiv (ukrainsk skole i Norge), som kan bistå med kompetanse og sikre en god introduksjon, samt utvikle utdanningstilbud for ukrainske barn tilpasset det skoleløpet de kommer fra. Forslaget om ukrainsk opplæring er ment som et supplement til norsk skole.

Norge bør fjerne byråkratiske hindre for å komme seg til landet, og strømlinjeforme mottaket og registreringen. Kommunene må få marsjordre fra regjeringen om å planlegge for mottak av et større antall flyktninger, bl.a. ved å forberede kommunehelsetjenesten på helsekontroller og psykologisk oppfølging av traumer, øke antallet barnehageplasser og innhente nødvendig spesialisthjelp for å håndtere barn fra konfliktområder, sørge for godt mottak av barn og unge i skolen med egne program for å ta dem imot med tilpasset undervisning, gi den ukrainske skolen og andre tilbud om lokaler, læremidler og ressurser slik at ukrainske barn kan fortsette å følge ukrainsk læreplan ved siden av ordinær opplæring, og kartlegge om flyktningene har behov for introduksjonsprogram eller ikke, og i så fall hva slags introduksjonsprogram de trenger for å komme seg raskt i arbeid.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen avvikle visumkravet for ukrainske statsborgere uten biometrisk pass, under forutsetning av at disse registrerer seg ved ankomst i Norge.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere å godta ukrainske innenlandske ID-kort sikret med ukrainsk Bank-ID, som erstatning for pass.
3. Stortinget ber regjeringen forberede seg på å tilby transport av ukrainske statsborgere på flukt, herunder inngå avtaler med flyselskaper og andre transporttjenester, slik at disse kan settes i verk umiddelbart når EU-land ber om bistand fra norske myndigheter for å avlaste flyktningssituasjonen.
4. Stortinget ber regjeringen påse at helsetjenestene i kommunene og ved sykehusene er beredt til å ta imot flyktninger og gi disse umiddelbar helsehjelp og tilbud om psykologisk oppfølging, og gi sikkerhet for at ekstraordinære kostnader knyttet til dette vil bli kompensert i kommende budsjettsaker.
5. Stortinget ber regjeringen umiddelbart utarbeide en mottaksplan for å sikre at ukrainske flyktninger som er barn og unge, blir godt tatt imot ved ankomst til Norge, og at de blir tilbudt et tilpasset opplegg før de gis plass i opplæringen.
6. Stortinget ber regjeringen styrke de ukrainske frivillige skolene og undervisningsoppleggene, slik at ukrainske barn og unge kan følge ukrainsk læreplan og fortsatt få språkopplæring i ukrainsk, herunder ved å bistå med lokaler og midler til lærere og læremidler.
7. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et kommunalt bostedsprogram, der privatpersoner som innkvarterer flyktninger i forhåndsgodkjente boliger, får betalt for dette, og påse at privatboende flyktninger får utbetalt stønad til livsopphold slik som de på mottak får.

17. mars 2022

André N. Skjelstad

Abid Raja

Alfred Jens Bjørlo

Ingvild Wetrhus Thorsvik